

TERÉZIA ANYA ÉLETRAJZ

I. A GYERMEKÉVEK

Stadtamhof egy kis város Regensburg mellett, a Duna partján Németországban. Itt született Karolina (Erzsébet Franciska) Gerhardinger 1797. június 20-án.

Édesapja, Willibald hajósmester, ami igen tekintélyes foglalkozás akkoriban, hiszen nem voltak még jó közlekedési utak, gyors járművek. Hajójával utasokat és árut szállított a Dunán, felelős volt nemcsak az utasok biztonságáért, hanem a kereskedők szállítmányáért is.

Édesanyja, Franciska zöldségeket és gyümölcsöt termelt a kertjükben, vezette a háztartást, s közben segített férjének is a szállítások könnyelésében.

Itt nőtt fel a kis Karolina a szép Duna-parton szülei szerető gondoskodásában.

Szemben, a Duna másik oldalán volt Regensburg városa, gyönyörű katedrálisával, szép házakkal. A Stadtamhof és Regensburg közötti 300 m hosszú ódon híd a régi korokra emlékeztette az embereket.

Édesapja és édesanyja mellett volt még egy valaki, akit nagyon szeretett Karolina. Wittmann Mihály atya volt az, aki a hídon túl, Regensburgban lakott. A papnevelő intézet tanáraként dolgozott, és jó barátja volt Karolina édesapjának. Igen kedvelte a gyerekeket, különösen a szegény és gyenge gyerekek voltak a barátai.

Amikor Karolina 6 éves lett, elkezdte az általános iskolát. Akkor a Notre Dame rend nővérei tanítottak Stadtamhofban.

Hamar föltűnt nekik Karolina okossága, érdeklődése. Kiváló képességei miatt 9 évesen a 12 éves gyerekek között tanulhatott. (Olyan, mintha egy 3.osztályos gyerek az 5. osztályosok között lenne.) Néha azt is megengedték neki, hogy a dolgozatok javításában segítsen. Olyan is előfordult, amikor Karolina bemehetett a klauzúrába, arra a helyre, ahová csak a nővérek járhattak be.

Rendkívül megbízható kislány volt. Társai is rajongtak szőke fürtjeiért, kék szeméért.

Nem volt még egészen 12 éves, amikor Napóleon francia császár csapatai a háborúban fölgyújtották Regensburgot és Stadtamhofot. Karolina nem félt, nem bújt el, hanem édesapja után osont, föl a padlásra

és onnan nézte az égő várost. A következő napokban édesanyjával látogatta a kórházban a sebesülteket.

A háború az egész országban éhínséget, járványokat és nagy szegénységet okozott.

Ebben a helyzetben az ország vezetői szemet vetettek az egyház birtokaira, feloszlatták a szerzetesrendeket, a kolostorokat. A vallásos nevelést nem tartották fontosnak, ezért sok iskolát bezártak. Így történt Stadthofban is, a nővéreknek el kellett hagyniuk az iskolát. Ez néhány hónappal azelőtt történt, amikor Karolina befejezte az iskolai tanulmányait, s megkapta volna a végbizonyítványát.

Karolina szíve igen búsult, de Wittmann atya még jobban aggódott. „Mi legyen ezután az iskolával? A gyerekek nem maradhatnak tanító nélkül.”

Ötletek az életrajz e szakaszának feldolgozásához:

Kisebbeknek:

* térképen megmutatni a Dunát, honnan hová folyik, milyen hosszú, kanyargós, stb. Ha van kép a Dunáról, jó lenne megmutatni, milyen széles, stb.

* Ha a gyerekek közül valakinek van élménye a Dunával kapcsolatban (bp-i, más városbeli, ill. országbeli nyaralásról, azokat lehetne meghallgatni.)

* Mi lehet a dolga egy hajósmesternek?

* Mit szállíthattak abban az időben?

* A nővéreknek van képe a regensburgi dóm 2 szobráról, az angyali üdvözlöt

ábrázolja. Az angyal szobor mosolyog. Meg lehetne nézni, beszélgetni erről a

„mosolygó angyalról”.

* „erőpróbás” játék(nem küzdőjáték)- ahogyan Karolina legyőzte a félelmét a padlásról az égő várost nézve..., mi is tudunk győzni a félelmeink, hangosságunk, stb. fölött. Volt-e már erről tapasztalatod az életedben?

*

* vízről, Dunáról ének: Hej, Dunáról fúj a szél...

Komáromi kisleány...

Széles a Duna.....

Duna-parton van egy malom....

*rajz arról a jelenetről, ami legjobban megfogta őket: égő város, hajózás a Dunán, stb.

*szerepjáték: néhány jelenet eljátszása a család életéből

* 5-6 képből álló képregény készítése

Nagyobbaknak:

* térképen „hajózz” végig a Dunán az eredetétől a torkolatáig! Milyen országokon folyik keresztül a víz? Kik laknak ott, milyen nyelven beszélnek ott?

* Keresd meg Németországban Regensburgot! (Bajor tartomány- déli rész-

München- ettől ÉK-re)

Magyarországról el tudnánk-e hajózni oda?

* vízről ének: Hej, Dunáról fúj a szél...

Komáromi kisleány...

Széles a Duna.....

Duna-parton van egy malom....

* erőpróbás játék (nem küzdőjáték))- ahogyan Karolina legyőzte a félelmét a

padlásról az égő várost nézve, mi is tudunk győzni a félelmeink, hangosságunk, stb. fölött. Volt-e már erről tapasztalatod az életedben?

II. A TANÍTÁS KEZDETEI (1812-1825)

„Wittmann atya még jobban aggódott. „Mi legyen ezután az iskolával? A gyerekek nem maradhatnak tanító nélkül.”

Épp azon a napon, amikor Karolina megkapta a végbizonyítványát, Wittmann atya bekopogtatott a szülői házba. 3 rátermett, okos lányt választott ki arra, hogy tanítónak képeztesse őket. Ők lesznek a segítség a nővérek helyett. Ezért jött ide, erre kért engedélyt Karolina szüleitől. A szülők megértették Wittmann plébános tervét, támogatták is azt, azonban Karolina másra vágyott.

Karolina: „Én leszek a te segítő a hajón, papa, és megyek veled, amerre mégy. Fölfelé a Dunán gyönyörű hegyek és erdők vannak, látni akarom azokat. Lefelé haladva a Dunán megnézhetem a nemes hölgyeket, bemehetek a templomokba időt szentelve Miasszonyunknak. Segíteni fogok a mamának a főzésben, a kertészkedésben és a könyvelésben. Nem akarok bezárva lenni egy sötét osztályteremben!”

Apa: „Karolina, figyelj most mit mondok! Biztosan emlékszel még arra az éjszakára, amikor Regensburg égett. Az egész világon sok a szenvedés. Jobbá tenni a világot csak úgy lehet, ha a fiatalok jó nevelést kapnak. Ebben a városban nincs iskola a gyerekek számára. Wittmann atya gondját viseli a szegényeknek, ezért kéri a segítségedet a szebb és jobb világ építéséhez.”

Karolina szabadon döntve végül is igent mondott.

Hamarosan elkezdett tanítani, mint segédtanító másik két társával abban az iskolában, ahol ő maga is diák volt nem olyan régen. Wittmann atya káplánja, Maurer György segítette őket a tanítóságra való fölkészülésben.

A tanítónak válás másként történt abban a korban, mint most. A tanítójelöltnek 3 évig kellett segédkezni egy tapasztalt tanító mellett, figyelni őt, és magának is órákat kellett tartania.

A 3 lány remekül tanított. Olyannyira, hogy egy különösen hideg télen, amikor elfogyott már az összes tüzelőjük, a gyerekek otthonról hoztak tűzifát, nehogy be kelljen zárni az iskolát.

A 3 év gyakorlás után (1809-1812) egy vizsgáztató (vizsgabiztos) előtt letette Karolina a képesítővizsgát, és így „királyi tanítónővé” lett. (1812.) 15 éves volt ekkor!

Ezután nehéz időszak következett az életükben. El kellett hagyniuk ezt az iskolaépületet, mert azt kaszárnyává alakították, és a Katalin kórház szűkös körülményei közé helyezték őket.

Itt Karolina egy idős néni szobájában tanított, akinek volt egy kis kecskéje. Amikor az időjárás nem engedte, hogy a kecske a mezőn legelésszen, a néni is, meg a kecskéje is benn hallgatta a tanítást.

Évek múlva (1816.) átköltözhettek egy új iskolaépületbe, ahol szolgálati lakást és fizetést is kaptak. Az iskolájuk hamarosan mintaiskolává vált.

Hittan, olvasás, írás, számolás mellett tanítottak földrajzot, hazai történelmet, rajzot és éneket. A kézimunkaórán volt fonás, kötés, hímzés, szabás-varrás, horgolás. Amit készítettek a lányok, azt a szegényeknek adták.

Az iskolát befejező lányokat sem hagyta magukra Karolina. Számukra „munkaiskolát” nyitottak. Karolina saját szobáját adta át, ő maga pedig a padlás egy zugába költözött.

A szűkös viszonyok, a szegénység ellenére öröm és vidámság honolt az iskolában. A gyerekek szerettek iskolába járni, alig volt iskolakerülő. Sőt, messziről is küldtek gyerekeket ide tanulni.

Wittmann atya is szívesen mutatta meg az iskolát vendégeinek.

Karolina nemes külső megjelenésével, tanítói tulajdonságaival elbűvölte a gyerekeket. Úgy ragaszkodtak hozzá, mint testvérükhöz. Meleg anyai szeretettel volt közöttük, játszott velük. Kiváló átadókészségéhez alaposág, következetesség, fáradhatatlan türelem járult. Önzetlen szolgálatkészség, kivételes bölcsesség, emberismeret, férfias tettekkészség, és hallatlan jó szervezőkészség jellemezte.

Szerette a divatos, elegáns ruhákat, azonban fokozatosan átalakult: egyszerű körülmények között a padlás padlóján aludt, éjfélkor fölkelt imára, csinos fűtjeit főként földre rejtette, egyszerű fekete ruhában járt, nyaka körül fehér kendőcskével.

Szívében is egyre jobban fölismerte, hogy a szerzeteséletre vágyik. Elkezdte a készülődést, hogy Jézus mélyebben beléphessen szívébe.

Ötletek az életrajz e szakaszának feldolgozásához:

Kisebbségnek:

* Milyen a jó iskola, milyen lehetett Karolina iskolája, amiért szerettek odajárni a gyerekek?

- *Vajon milyen lehetett Karolina kisasszony?
- *Rajzolni lehet néhány jelenetet: iskolai életkép, Karolina játszik a gyerekekkel, tanítja őket, „kecskés” jelenet,....
- * Fonás, varrás, vagy valamilyen kézimunka, ahogyan az akkori lányok is tették.
- * 5-6 képből álló képregény készítése

Nagyobbaknak:

- * Milyen a jó iskola?Mit jelent a „mintaiskola”? Mit lehet követni/mi lehet követendő egy másik iskolának?
- * Mit állíthatnánk példaként mi, Karolinások/Patronások/Svetitsések/Szt. István iskolások egy másik iskolának?
- * Milyen tulajdonságai lehettek Karolinának, amiért szerették őt a gyerekek?
- * Milyen a jó tanár/tanító?
- * Volt-e már olyan tapasztalatod, amikor valamiért/valakiért föladtad kedves vágyadat? Milyen volt az akkor neked? Mit éreztél később ezzel kapcsolatban?

III. AZ ALAPÍTÁS 1825. -- 1833. okt. 24 --- 1834.

I. Lajos király 1825-ben foglalta el trónját. Nagy fordulatot hajtott végre (Bajor)országban: mindenféle újból kolostorokat létesített, visszahívta az elűzött kapucinus és ferences atyákat, a betegápolást az Irgalmas nővérekre bízta Münchenben, a fővárosban, és az volt az óhaja, hogy a leányifjúságot is szerzetesnők tanítsák.

Mindez az Ég áldásaként érkezett Wittmann atya számára tervei megvalósításához. (1829.szept.)

Karolina és társnője, Hotz Anna arra kérte a Belügyminisztériumot, hogy zárdaiskolát létesíthessenek, s ide helyezhessék át már jól működő iskolájukat. A belügyminiszter jóakarattal vette át a kérvényt, a püspök is támogatta a tervet. Azonban éppen a város, amelyért oly sokat tettek, éppen a stadthofi polgárság félt a megvalósítástól. Karolina társát, Annát megrendítette ez, ezért elhagyta Karolinát.

Hála Istennek, a csalódást jó irányú fordulat követte, hamarosan 2 új társa jelentkezett, sőt egy segítő „angyal” is megjelent. Job Sebestyén Ferenc császári lelkész volt az. Régóta ismerte Wittmann atyát, Karolinával is találkozott már. Neki is volt egy álma: szülővárosában, Neunburg vorm Waldban kívánt iskolát létesíteni a szegény családok gyermekei számára. Ezt a tervet saját megtakarított pénzéből akarta megvalósítani. Milyen szerencse, hogy éppen abban a kisvárosban lakott testvére, aki plébános volt ott. Amikor Job atya és Wittman püspök találkoztak, lelkesedve meséltek egymásnak az iskola és a kolostor létrehozásáról. Hamarosan meg is nyerték Job atya testvérét, és a neunburgi lakosokat, tervüknek. Megkapták ajándékba az egykori ferences templomot, és mellette egy kis telket.

Ezután már Wittmann püspök is boldogan adta át egy szerzetesrendi szabályzat tervezetét legkedvesebb tanítványának, Karolinának.

Az előkészületek javában folytak a kolostor alapításhoz, amikor Wittmann püspök 1833. március 8-án váratlanul a Mennysországba költözött. Kevéssel halála előtt megkérte barátját, Job atyát, hogy támogassa Karolinát, álljon mellette, irányítsa őt.

Karolina most már felismerte lelkében a szerzeteséletre való hívást. A szünidei napokban útnak indult különböző női kolostorokba, hogy ismerkedjen a szerzetesélettel. Hazatérve, mivel 2 társa is hajlandó volt erre, azonnal, hálás szívvel kezdték meg a közös szerzetesi életet.

1833. október 24-t írtak aznap. Karolina 36 éves volt ekkor.

Eközben megkezdődött az iskolai munka: 250 hétköznapi, 100 vasárnapi iskolást oktattak, többségükben igen szegény és elhanyagolt gyermekeket. Emellé megszervezték a varróiskolát is. Segítségükre volt Siegert Mátyás lelkész, akit még Wittmann püspök jelölt ki az iskolába és a nővérek mellé.

A biztató kezdet után ismét szomorú dolog történt: Job atya is meghalt, 1834.február 13-án. Karolina éppen útközben volt hozzá. Job atya elmenetelével elveszítették lelki támaszukat és pénzbeli segítőjüket is.

Ezután sok kérvényt, levelet megírt Karolina, sokat utazott, tárgyalta vezető beosztású emberekkel, sőt kihallgatást kért a királytól is.

A királlyal való találkozás előtt betért egy templomba, hogy Isten segítségét kérje és bátorságot gyűjtsön erre a sorsdöntő megbeszélésre. Ott olyan buzgón és elmélyedve imádkozott, hogy elmulasztotta a kihallgatásra kijelölt időt. Lélekszakadva és alapos késéssel érkezett meg a királyi lakosztályba. Elszörnyedve fogadták, hiszen megvárakoztatta a királyt. Az uralkodó azonban rendkívül kegyesen bánt vele. Alaposan áttanulmányozta a kérelmét, kérdezgette Karolinát. Ő olyan világosan és biztonsággal beszélt terveiről, hogy mély hatással volt Lajos királyra. Később ő, az uralkodó így nyilatkozott róla: „Ez a nő tudja mit akar, és amit akar, nagy dolog.” Nem is csoda, hogy a király megadta az engedélyt, sőt már előre aláírta. Amikor Karolina hitetlenkedve kezébe vette a sok papirost, Lajos király csak ennyit mondott: „Már alá van írva. Itt olvashatja: Lajos.”

Hálatalt szívvel, boldogan utazott haza Karolina. Hamarosan Regensburg püspöke is jóváhagyta a rendet. Így hivatalosan is létrejött a Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek Szerzetestársasága. (1834. március 26-án.)

Ötletek az életrajz e szakaszának feldolgozásához:

Kisebdeknek:

*Terézia anyja élete, ruházata egyszerűbb lett ezen évek alatt. Mit jelent ez? Te tudnád követni? Hogyan és miben lehetne neked egyszerűsödni? (pl.: megelégedne a Boci csokival is, nemcsak a Milkával; nem kellene megvenni azonnal 3 matricát, elég lenne egyszerre csak 1 db; a régi ruháit is hordaná, nemcsak a legújabbakat,...)

*Milyen lehetett Terézia anyja, amikor még elegáns ruhát viselt, és milyen azután, amikor egyszerűt? Képzeld el, és rajzold le egymás mellé!

*SSND jelvényt mutatunk a gyerekeknek. Elmagyarázzuk rajta az egyes elemeket:

-O= a világot jelképezi, += Jézust, M= Mária

Próbáld meg lerajzolni emlékezetből !

Hány ilyen jelvényt találsz az iskolában?

*Mondd el az iskolanővérek rendjének pontos, teljes nevét!

*Öltöztető baba készítése kép alapján –szerzetesi ruha

* 5-6 képből álló képregény készítése

Nagyobbaknak:

*Rólad el tudják-e mondani, hogy „Ez a fiatal tudja mit akar...?” Képzeld el magad 30 évesnek! Hogyan, milyen úton jutottál ide? Mit csinálsz most? Kik vannak körülötted?

Írd le néhány lépésben, mérföldkőben az utadat!----egyéni idő + utána tanárral

együtt, közös megosztás.

* Mi az a dolog, érték, stb. ami annyira fontos számodra, amiért te ennyit meg tudnál tenni, mint Karolina megtett: levelek, kérelmek írása, tárgyalások, egyeztetések, utazások?

**SSND jelvényt mutatunk a gyerekeknek. Elmagyarázzuk rajta az egyes elemeket:

-O= a világot jelképezi, += Jézust, M= Mária

Próbáld meg lerajzolni emlékezetből !

Hány ilyen jelvényt találsz az iskolában?

*Mondd el az iskolanővérek rendjének pontos, teljes nevét!

*Karolina élete egyszerűsödött ezen évek során. Életed folyamán tudtál-e te is egyszerűsödni? Miben? Hogyan?

Tudnál-e valamiben, valamilyen módon egyszerűsödni, egyszerűsíteni az életedet? (pl.: kevesebb ruha; nem azonnal követni a divatot, kevesebb, olcsóbb eszközökkel beérni, kevesebb TV nézés, ...)

*Írj fogalmazást arról, amikor valaki támogatott „ügyed” megvalósításában!

IV. A REND JÓVÁHAGYÁSA (1834.)--- ÖRÖKFOGADALOM (1835.)—AZ ÚJ ANYAHÁZ (1843)

A legkeményebb szegénység ellenére is gyorsan benépesült a neunburgi zárda új tagokkal. Mind nagy örömmel vállalták az egyszerű életstílust. Étkezésük levesből, főzelékből, gyümölcsből állott, és csak vizet ittak. „Szegénységünk olyan, hogy egyik napról a másikra, Isten irgalmasságában bizakodva élünk, mint az ég madarai és a mezei virágok.”- jegyezte föl Karolina.

És amikor a legnagyobb volt az ínség, mindig akadt jótévő. (Ringseis) Friderika asszony, a király orvosának felesége igen tevékeny segélyegyletet létesített, és megszervezte, hogy mindenféleképpen ellássák a nővéreket, a vasalótól kezdve a függönyrudakig. Különösen nagy örömet szerzett a nővéreknek egy legújabb gyártmányú ébresztőóra. Addig ugyanis fölváltva virrasztottak, nehogy elmulasszák az éjféleli imádási órát.

Nemsokára a neunburgi iskola is mintaiskolává lett. Végül már egész Bajorországból érkeztek felvételi kérelmek. A nővérek létszáma is 59-re emelkedett.

Karolina a szerzetesi életében is szerette volna elkötelezni magát, s 1835. november 16-án (38 éves) ünnepélyesen megígérte, hogy Istent fogja szolgálni egész életében. Az egyház elfogadta ezt a felajánlást. Új nevet vett fel, a „Jézusról nevezett Mária Terézia” nevet. Ettől kezdve nővértársai Terézia anyának szólították.

A neunburgi ház hamarosan szűkösnek bizonyult a nővérek számára, s a következő évben, 1836-ban Terézia anyja megnyitotta az első fiókházat (Schwarzhofenben). Ezután fárasztó vándoréletbe kezdett. Péntektől hétfő hajnalig a neunburgi anyaházban tartózkodott, de hétfőn hajnal 3-kor már Schwarzhofenbe indult, hogy ott adjon jelet a reggeli fölkelésre. És ez minden hétfőn így ismétlődött esőben, szélben, fagyban, hóvihárban is. Ráadásul többnyire mezítláb tette meg az utat, hiszen drága volt a cipő.

Ezek után folyamatosan vettek át és nyitottak új házakat és új iskolákat a nővérek, mert állandóan ostromolták Terézia anyát kéréseikkel a falvak, kisvárosok lakói. 1840-ben 40 kérelem érkezett Neunburgba.

Terézia anyja már régóta érezte, hogy a tanítónőknek alaposabb, széleskörű és főleg egységes kiképzésre volna szükségük. De hol? Hogyan?

Egyszer a Münchenbe vivő postakocsin találkozott München-Au plébánosával. Ez a pap éppen olyan volt, mint Wittmann atya, nagyon fontosnak tartotta a nevelést, a jó iskolákat. Feszült figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta Terézia anyját a változtatási terveiről. Meg is hívta őket a plébániája területére, ami Münchenben, a fővárosban volt.

De amikor a nővérek megérkeztek a plébániára, még senki sem számított rájuk.

„Hová tegyük őket? - kérdezte a megijedt káplán. „Aibl kocsiséknál, a sarkon van egy szabad szoba.” - hangzott a válasz bentről. A nővérek nem ijedtek meg a barátságtalan lakástól, hanem megkezdték a tanítást. Ez pedig olyan eredményes volt, hogy hamarosan az érsek jött el látogatóba. Ő, látva a szűkös körülményeket, új tartózkodási helyet kerestetett a nővéreknek.

Végül a király sürgetésére a régi, tiszteletreméltó, de alaposan lepusztult klarissza- zárdát, München legrégebbi kolostorát ajánlották Terézia anyja rendelkezésére. Mivel céljai megvalósítására nagyszerűnek találta, a király neki ajándékozta, sőt pénzzel is támogatta. 1842 őszén megkezdődtek az átépítési munkálatok. Az építés tervét maga Terézia anyja készítette el, ő irányította a munkálatokat. A felszentelésre és átadásra 1843. október 16-án került sor, ezzel lehetővé vált az átköltözés Neunburgból Münchenbe. Így jött létre ennek a fiatal kongregációnak új központja, éppen 10 évvel az első zárdaiskola megnyitása után.

Az új anyaház felszentelését követő alig 1 hét múlva, bejelentés nélkül a király állt a kapu előtt, hogy megtekintse kedves tervének megvalósulását.

„Hogy vannak? Hogy vannak? - tudakolta barátságosan. Terézia anyja éles ésszel ügyesen csomagolt új kérdéssel válaszolt.

„Egészen jól, Felső. Kitűnő itt a lakás, minden jó, csak egy hiányzik, a műhelyünk.”

„Hogyan?”

„Ó, Felső, az iskola a mi igazi munkaterületünk, ott kellene kiképezni, beiskolázni fiatal tanítónőinket. Hiányzik nekünk a népiskola.”

„Meglesz!” - mosolygott az uralkodó.

Rövid időn belül új leányiskola indult az anyaházban. S természetesen ez is, mint az előzőek, általános csodálkozást keltő mintaiskolává vált.

Terézia anyja több újdonságot is bevezetett, volt amit az iskolanővéri iskolában alkalmaztak először. csak néhány ezek közül. Pl.: először használtak villanyvilágítást, bevezették a tantárgyak sorába a tornát, saját tornatermük volt. Már alkalmazták az órarendet. Az iskola számára a legmodernebb tanítási és szemléltető eszközöket rendelték meg külföldről. Itt sem hiányzott az „ipari oktatás”. Tanultak kötést, horgolást, varrást, hímzést. Évtizedekkel később ebből alakultak ki a „háztartási iskolák”.

Ötletek az életrajz e szakaszának feldolgozásához:

Kisebbségnek:

*Rajzolás témák: a nővérek tanítanak, Terézia anyja örökfogadalma és az azt követő ünneplés, a király váratlan megérkezése,...

*Jelenetek előadása: a rajzolás témái

*Képzeld el, hogy Terézia anyja érkezik az iskolába látogatóba, s kérdegeti a gyerekeket az iskoláról. Mit mesélnél el neki? Mit szeretsz ebben az iskolában? Mi lehetne még jobb?

*Terézia anyja a tanítókat is kérdegeti. Mit mesélnek a tanítóid?

*Te is hozzá tudnál járulni az iskola szebbé tételéhez? Mihez? Mivel, hogyan? Kössünk „szerződést” e témában. Mindenki leírhatja, lerajzolhatja a „fogadalmát”. Ne felejtjük el aláírni, hitelesíteni!

*Hogyan alakult Terézia anyja egy napja? Tervezd meg egy napjának napirendjét!

*Érdeklődj utána, mit jelent a nővérek nevében a M. betű? *Minden nővér a fogadalomtételkor felveszi Mária nevét is.*

Ennek jelentése többféle: Terézia anyja a kongregációt Máriának ajánlotta.

A figyelem és a nyitottság magatartásában próbálják követni Máriát, valamint éltető módon legyenek jelen mások számára.

* 5-6 képből álló képregény készítése

Nagyobbaknak:

*Képzeld el, hogy Terézia anyja érkezik az iskolába látogatóba, s kérdegeti a gyerekeket az iskoláról. Mit mesélnél el neki? Mit szeretsz ebben az iskolában? Mi lehetne még jobb?

*Terézia anyja a tanáraidat is kérdegeti. Mit mesélnek a tanáraid?

*Kössünk személyes/osztály szerződést! Mit tartunk az ideai tanévben fontosnak, milyen célt tűzünk ki magunk elé? Ennek személyes, majd közös megfogalmazása. Az aláírást ne felejtjük el!

*Te milyen nevet választanál magadnak a jellemed, tulajdonságaid alapján? Mi illik hozzád?

Játék: „Mi lenne, ha...” - valaki kimegy, a bent levők neveket találnak ki neki. A kint levő bejövetele után csak kérdezgethet: Mi lennék, ha virág lennék, étel lennék?...

*Ugyanezt a játékot lehetne Terézia anyára is vonatkoztatni. „Mi lenne, ha virág lenne? Milyen zene lenne?...

*Hogyan alakult Terézia anyja egy napja? Tervezd meg egy napjának napirendjét!

* Érdeklődj utána, mit jelent a nővérek nevében a M. betű? *Minden nővér a fogadalomtételkor felveszi Mária nevét is.*

Ennek jelentése többféle: Terézia anyja a kongregációt Máriának ajánlotta.

A figyelem és a nyitottság magatartásában próbálják követni Máriát, valamint éltető módon legyenek jelen mások számára.

V. A TENGEREN TÚL (1847.) --TERÉZIA ANYA MENNYORSZÁGBA KÖLTÖZÉSE (1879)

1845 egy napján nagy izgalom töltötte be a müncheni (angeri) kolostort: egy kivándorlási társaság ügynöke érkezett Baltimore-ból, hogy nővéreket kérjen Észak-Amerikába. Olyan helyre hívták őket, ahol sok német bevándorló élt, azonban a gyerekek nem kaptak megfelelő nevelést. Ez a hír felgyújtotta a nővérek szívét, és sokkal többen jelentkeztek, mint amennyire szükség volt.

Terézia anya alaposan előkészítette ezt a „missziós utazást”. Még egyszer végiglátogatott minden fiókházat, és lelki végrendeletet hagyott hátra Bajorországban maradt nővéreinek.

I. Lajos király ismét bőkezű volt, egy házi gyógyszerterát ajándékozott a nővéreknek.

1847. június 24-én hajózott ki Terézia anya Bremából négy nővérrel és egy noviciával (újonccal) a „Washington” nevű gőzösön.

A négy nővér között volt a 26 éves fiatal, tehetséges Karolina nővér is, aki tehetségével, lendületével segítette Terézia anyát a nehéz kezdeteknél.

Az akkori hajózás nagyon különbözött a mostanitól. Terézia anyáék útja 4 hétig tartott. Sok viszontagságon, viharos tengeren át, fáradtan érkeztek meg végre New York kikötőjébe, július 31-én.

A nővérek a legbarátságatlanabb fogadtatásban részesültek. Kijelentették nekik, hogy legjobb, ha a legközelebb induló hajóval azonnal visszafordulnak. Azonban Terézia anya bátorságát és hitét nem lehetett megingatni. Ha már ott volt, folytatta útját. Egy teljes évet töltött Amerikában. Nehéz év volt ez mindenki számára. Sokat nélkülöztek, a legszegényebb körülmények között éltek, sőt egyik nővérük meg is halt az utazások során.

Terézia anya fáradhatatlanul utazgatva egymás után hozta létre az iskolákat, kisebb rendházakat, az árvaházakat. Sok volt az árvagyerek, mert sokuk szülei nem éltek túl az idevezető út nehézségeit. Ezen kívül az emberek gyakran voltak gorombák, mogorvák a napi munkájuk miatt, vagy azért, mert egy egészen más földön éltek, mint azelőtt. A nővéreket sem értették meg mindenütt, néha még üldözték is őket, időnként ők maguk is csalódottak voltak.

A sok nehézség ellenére lelkes jelöltek csatlakoztak a nővérekhez. Sőt, Terézia anya segítőkét is kért Németországból, így 1848 tavaszán 11 bajor/német nővér érkezett Baltimore-ba.

Elutazása előtt, 1848 júliusában a 26 éves Friess Karolina nővért nevezte ki helyettesévé az amerikai missziókba. Az ő vezetése és irányítása mellett aztán az iskolanővérek sok házat nyitottak az Egyesült Államokban és Kanadában.

Még mindig szünet nélkül érkeztek a meghívások Terézia anyához egész Európából. Magyarország néhány püspökével is folyt a levelezés. 1858. október 8-án érkezett meg Temesvárra 6 nővér.

Utazások, világi és egyházi vezetőkkel folytatott tárgyalások, levelezések töltötték be Terézia anya napjait. Tudjuk, hogy Magyarországra is 6 alkalommal ellátogatott. 200 házat alapított Európában, több mint 5000 levelet írt életében. Mindehhez a Jézussal való találkozásból, az imádságból, a Szentírás olvasásából merített erőt.

Nővéreiről anyai jósággal és szeretettel gondoskodott. Meglátogatta őket, a (fiók)házakban, mindig szorított időt arra, hogy mindegyiküket meghallgassa, elbeszélgessen velük, gondosan feljegyezte kéréseiket. De komoly és szigorú is tudott lenni, ha azt vette észre, hogy a nővérek elhanyagolják a szabályok betartását.

Terézia anya Máriát állította példaképnek nővérei elé. „Legyen a név: Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek - állandó figyelmeztetés ... az átadottságra és küldetésre!” Ő maga is - életének minden nehézségében - Máriához folyamodott, és nővéreinek ismételten a lelkére kötötte Miasszonyunk szavait: „Tegyétek, amit mond!”

Az ezt követő években a rendi szabállyal kapcsolatban sok-sok meg nem értést, fájdalmakat kellett elszenvednie, nővértársaival is megbeszélve újra és újra átdolgozni a tervezetet, míg végül 1865 augusztusában IX. Pius pápa véglegesen jóváhagyta.

Terézia anya egyre jobban tapasztalta, hogy erői egyre jobban fogynak. Szeretett volna visszavonulni a vezetés hivatalos teendőitől, de a nővérek nem akartak lemondani személyéről.

Az öregkorral járó bajok utolsó csepp erejét is felőrölték.

80 évesen tett utoljára vizitációs utazást. Ezután vágyódva készült a Jézussal való találkozásra. Körlevélben elbúcsúzott nővéreitől, hálát adott és bocsánatukat kérte. „A viszontlátásra-a mennyben!”- így zárta sorait.

1878. augusztus 28-án utoljára vette át fiatal nővérei fogadalmát.

1879. május 8-án még térden állva végezte szentségimádását, áhítattal, mélységes örömmel. Éjszaka köhögési rohamok vettek erőt rajta, s

másnap, 1879. május 9-én, pénteken visszaadta Istennek eseményekben gazdag, áldott életét.

Több mint 2500 nővér gyászolta benne lelki anyját.

Sírja ma a müncheni Szent Jakab templomban van. Sírjának fedőlapjára életének mottóját vésették a nővérek: „**Isten művei szenvedések árán jutnak előre.**”

Ötletek az életrajz e szakaszának feldolgozásához:

Kisebbeknek:

*Rajzos témák: a nővérek tengeri utazása, amerikai utazások szekéren, ...

*Terézia anya levelet írt többször is nővéreinek. Mit írhatott az utolsó levelében, hogyan búcsúzott el tőlük? Mit köszönt meg, miért kért tőlük bocsánatot?

*Ha te most elhagynád az osztályodat, mit köszönnél meg nekik? Milyen tetteidért kérnéd a bocsánatukat?

* 5-6 képből álló képregény készítése

Nagyobbaknak:

*Terézia anya levelet írt többször is nővéreinek. Mit írhatott az utolsó levelében, hogyan búcsúzott el tőlük? Mit köszönt meg, miért kért tőlük bocsánatot?

*Ha te most elhagynád az osztályodat, mit köszönnél meg nekik? Milyen tetteidért kérnéd a bocsánatukat?

*

*Mely városokban élnek ma a Magyar Rendtartomány nővérei? Ha tudod, mutasd is meg ezeket a városokat a térképen! - *Magyarország területén: Budapest, Debrecen, Makó, Szeged*

Az ország területén kívül: Szerbiában: Csóka, Kikinda, Nagybecskerek, Erdély: Szováta

*Tudakold meg a Magyar Rendtartomány jelenlegi vezetőjének, a tartományfőnöknek a nevét! - *Ulrik M. Monika nővér (2007.)*

*A te iskolában hány nővér tanít? Tudod-e legalább 5-nek a nevét? A magyar rendtartományból ismersz-e még más házakból is nővéreket?
*

Felhasznált irodalom: Egy nő, aki Istenre bízta életútját c. életrajzi írás
Christian Feldmann: „Ez a nő tudja, mit akar”
(ford.: Paschalis nővér)

Segédletként **használható még:**

Farkas M. Margaréta nővér 2 kötetes könyve: Az Iskolanővérek szegedi
intézetének iskolái 1873-1948 (Szeged, 2001.)

Terézia életrajza –I. kötet 315-370.old. sok képanyag.

EGYÉB ÖTLETEK TERÉZIA ANYA ÉLETÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ

A. Életrajzi füzet + a benne levő feladatok

B. Diasor + hozzá a leírás

C Társasjáték 1.---

Tartozékai: 82 mezőből álló út. Ez a társasjáték lépései (Terézia anyja 82 évig élt) + kérdéskártyák Terézia anyja élet eseményeihez kapcsolódva.

Pl.

1. Hol, melyik országban /városban született Terézia anyja?
- *Németo., Bajoro.- Stadthof*
2. Milyen nevet kapott a keresztségben? - *Karolina (Erzsébet Franciska)*
3. Milyen kislány volt az iskolában?
- *megbízható, komoly, okos, érdeklődő, társai kedvelték...*
4. Mi volt az édesapja foglalkozása? - *hajósmester*
5. Mi volt az álma/vágya az iskola befejezése után?
- *utazni édesapjával, segíteni édesanyjának az otthoni munkákban*
6. Hány éves volt, amikor megkapta a „királyi tanítónő” képesítést?-*15 éves*
7. Ki állt a 3 tanítónő mellett a kezdeteknél?
- *Wittmann Mihály regensburgi dómplébános*
8. Meséld el néhány mondatban a „kecskés” történetet!
9. Hogyan válhatott valaki tanítónővé abban az időben?
- *egy tapasztalt tanító mellett kellett figyelni, gyakorolni a tanítást.*
10. Wittmann atya halála után ki segítette Terézia anyjának és társainak az építkezésben és a szerzetesi életbe való belenövésbe?
- *Job Sebestyén Ferenc*
11. Hogy hívták a királyt, aki segítette Terézia anyját? - *I.Lajos király*
12. Mi az a fontos dátum, amikor a 3 tanítónő elkezdte a közös szerzetesi életet?
- *1833. október 24.*
13. Hol volt az első zárda/kolostor/zárdaiskola? - *Neunburg vorm Wald*
14. Mi a dátuma Karolina örökfogadalmának? - *1835. november. 16.*
15. Milyen új nevet vett fel örökfogadalmá után?
- *Jézusról nevezett Mária Terézia*

16. Hová, melyik városba szeretett volna átköltözni Neunburg vorm Waldból Terézia anyja a nővéreivel? Miért szerette volna az átköltözést?
 - Münchenbe, a fővárosba szeretett volna átköltözni, ahol az új tanítónők képzésére jobb, több lehetőséget látott. A másik ok: a Neunburgi kolostor már szűknek bizonyult a sok nővér számára.
17. Hogyan vett részt Terézia anyja az új müncheni anyaház építkezésében?
 - ő maga készítette a tervet, ott volt az építkezésnél, ő irányította.
18. Mikor tudtak átköltözni Neunburg vorm Waldból az új anyaház épületébe?
 - 1843. október 16-án volt a ház átadása és fölszentelése.
19. Terézia anyát és nővéreit az amerikai kontinensre is hívták gyerekek nevelésére. Mikor indult el oda? - 1847. június 24.
20. Mivel utazott Terézia anyja Amerikába? - hajóval
21. Hány nővér hajózott át Terézia anyával Amerikába?
 - 5 nővér és Terézia anyja, tehát összesen 6-an mentek
22. Ki volt az első vezetője a nővéreknek Amerikában? - Karolina nővér
23. Melyik évben érkezett meg Terézia anyja Magyarországra? Emlékszel-e a város nevére? (Ha van a közeledben térkép, meg is mutathatod.)
 - 1858. október 8-án érkeztek meg Temesvárra.
24. Tudod-e hány nővér érkezett Terézia anyával Magyarországra megnyitni az első házat?
 6 nővér érkezett.
25. A rendi Szabályzatot nehezen értették meg a kor papjai, ezért Terézia anyának sokszor át kellett írnia annak tervezetét. Hogy hívják a pápát, aki végül is elfogadta, jóváhagyta? - IX. Pius pápa
26. Mikor ünnepeljük Terézia anyja mennyei születésnapját?
 - május 9-én (Mennyországba költözésének dátuma: 1879. május 9.)

D.Időszalag:

- 1.) Terézia anyja éltének állomásai kis kártyákon, nekik kell időrendbe rendezni és az időszalagba betenni.
- 2.) Összegyűjteni Terézia anyja kortársait, akikről a tanulmányaik során hallottak.

Pl.: IRODALOM: Petőfi (1823-1849)

Arany J.(1817-1882)

1838)	Vörösmarty M. (1800-1855)	Kölcsey(1790-
(1791-1830)	Mikszáth K. (1847-1910)	Katona József
(1793-1872)	Blaha Lujza (1850-1926)	Déryné Széppataki Róza
POLITIKA: 1894)	Széchenyi I.(1791-1860)	Kossuth L. (1802-
1850)	Görgey Artúr (1818-1916)	Bem József (1794-
(1796-1850)	Gábor Áron (1814-1849)	Wesselényi Miklós
	Deák Ferenc (1803-1876)	az aradi vértanúk
ZENE: 1886)	Beethoven (1770-1827)	Liszt F. (1811-
KÉPZŐM.: (1858-1903)	Munkácsy M.(1844-1900)	Fadrusz János
EGYÉB TUDOMÁNYOKBAN:		
1860)	Bolyai Farkas (1775-1836)	és Bolyai János (1802-
	Eötvös Loránd (1848-1919)	
	Kőrösi Csoma Sándor (1784-1842)	
	Pollack Mihály (1773-1855)	Ybl Miklós (1848-1891)

Ezt még ki lehet egészíteni az adott csoport életkorának, osztályfokának, tanulmányi szintjének megfelelően.

3.) A kor világtörténelmi és hazai eseményeit folyamatba állítani, mit tudnak/tanultak erről a korról?, , *-reformkor 1848-as szabadságharc kora, Lánchíd építése, ...*

E. SZEGEDEN: A környék és az SSND történetének kapcsolata.. megkeresni az SSND-vel kapcs. utalásokat: Boldogasszony sgt., Szentháromság u., Apáca u., Oltványi u.

F. Európa, esetleg világtérképen tájékozódni....

G. A kor találmányait összegyűjteni

H. Gyűjtőmunka/ bűvárkodás/ személyes kapcsolatokon, vagy nővérekkel való találkozás segítségével megtudni, hogy hány nővér van jelenleg a Magyar Tartományban?

2007. szeptemberében éppen 100 nővér volt.

A Magyar Tartományhoz hány ház (közösség) tartozik, és mely városokban?

- *Magyarország területén: Budapest, Debrecen, Makó, Szeged*

- *Az ország területén kívül Szerbiában: Csóka, Kikinda, Nagybecskerek, Erdélyben: Szováta*

(Ez hasonló feladat, mint az utolsó életrajzi szakaszhoz tartozó, nagyoknak szóló feladatok egyike.)

<p>Hol, melyik országban /városban született Terézia anyja?</p>	<p>Milyen nevet kapott a keresztségben?</p>
<p>Milyen kislány volt az iskolában?</p>	<p>Mi volt az édesapja foglalkozás?</p>
<p>Mi volt az álma/vágya az iskola befejezése után?</p>	<p>Hány éves volt, amikor megkapta a „királyi tanítónő” képesítést?</p>
<p>Ki állt a 3 tanítónő mellett a kezdeteknél?</p>	<p>Meséld el néhány mondatban a „kecskés” történetet!</p>

<p>Hogyan válhatott valaki tanítónővé abban az időben?</p>	<p>Wittmann atya halála után ki segített Terézia anyának és társainak az építkezésben és a szerzetesi életbe való belenövésbe?</p>
<p>Hogy hívták a királyt, aki segítette Terézia anyát?</p>	<p>Mi az a fontos dátum, amikor a 3 tanítónő elkezdte a közös szerzetesi életet?</p>
<p>Hol volt az első zárda/kolostor/zárdaiskola?</p>	<p>Mi a dátuma Karolina örökfogadalmának?</p>
<p>Milyen új nevet vett fel örökfogadalma után?</p>	<p>Hová, melyik városba szeretett volna átköltözni Neunburg vorm Waldból Terézia anyja a nővéreivel? Miért szerette volna az átköltözést?</p>

<p>Hogyan vett részt Terézia anyja az új müncheni anyaház építkezésében?</p>	<p>Mikor tudtak átköltözni, Neunburg vorm Waldból az anyaház új épületébe?</p>
<p>Terézia anyát és nővéreit az amerikai kontinensre is hívták gyerekek nevelésére. Mikor indult el oda?</p>	<p>Mivel utazott Terézia anyja Amerikába?</p>
<p>Hány nővér hajózott át Terézia anyával Amerikába?</p>	<p>Ki volt az első vezetője a nővéreknek Amerikában?</p>
<p>Melyik évben érkezett meg Terézia anyja Magyarországra? Emlékszel-e a város nevére? (Ha van a közeledben térkép, meg is mutathatod.)</p>	<p>Tudod-e hány nővér érkezett Terézia anyával Magyarországra megnyitni az első házat?</p>

Mikor ünnepeljük Terézia
anya mennyei születésnapját?

A rendi Szabályzatot
nehezen értették meg a
kor papjai, ezért sokszor
át kellett írnia annak
tervezetét Terézia
anyának. Hogy hívják a
pápát, aki végül is
elfogadta, jóváhagyta?

B. DIASOR KÉPEINEK MAGYARÁZATA

Gerhardinger Terézia anya

A megújulásnak belülről kell fakadnia

Gerhardinger Terézia

Bevezetés

Terézia Anya életének legfontosabb részletei röviden:

1797. június 20-án született Regensburg mellett Stadtamhofban.

1833: Neunburg vorm Waldban megalapítja a Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek Kongregációját.

Kemény és bátor küzdelmek után 1879. május 9-én halt meg Münchenben, egy világszerte elterjedt női szerzetesrend előjárójaként.

Ezek a rövid és tömör részletek a mérföldkövei egy teljes, önzetlen életnek. Terézia anya a saját életét mindig másodlagos fontosságúnak tartotta feladataihoz képest.

Leveli és saját rendtársainak tanúvallomásai alapján teljesen világos, hogy Terézia anya életének egyetlen célja az volt, hogy korának lelki veszélynek kitétt fiatal lányait igaz keresztény oktatásban részesítse, így járulva hozzá a keresztény megújuláshoz az egyes családok életében.

A napóleoni háborúk okozta felfordulás után ateista és liberális propaganda befolyásolta a népesség minden rétegét. Ennek eredményeként az oktatás erőtlenné vált. A keresztény értékek tükrözése és a kor ateista szellemétől való megszabadítás vált a legfontosabbá.

Olyan emberek, mint Wittmann püspök és bajorországi I. Lajos király felismerték Gerhardinger Karolina készségét és alkalmasságát, és anyagilag támogatták őt szolgálatában. 1843-tól a Szegény Iskolanővérek Münchenben, az anyaházukban laktak. Innen mentek aztán a világ többi kontinensére. Alapítójuk, Terézia anya, saját magára vállalta a fáradságos utat az Atlanti-óceánon, így a nővérek ki tudták teljesíteni termékeny munkájukat Észak-Amerikában is.

Minden sikerével együtt Terézia Anya nem szűkölködött akadályokban és éles kritikákban. A kongregáció központi adminisztrációjáért való küzdelme komoly

összeütközéshez vezetett a müncheni püspökkel. Ez élete legnagyobb megmérettetése volt. Otto von Bismarck kancellár „Kulturkampf”-ja, a német katolikus egyházzal folytatott kulturális harc és két generációval később Hitler egyházellenes kampánya, majdnem végzetesnek bizonyult a kongregáció számára Németországban.

Terézia anyában olyan nőre találunk, aki minden nehézség ellenére nyugodt és higgadt maradt, sosem vesztette el Istenbe vetett bizalmát. Bátran megbirkózott az alapítás küzdelmeivel, és harcolt azért, hogy a kongregációt központilag egy általános előljáró vezesse. Egy olyan korban, amelyben egy nő sem vállalhatott vezető szerepet, bátran szembeszállt a kormányzó férfiakkal és egyenlő jogokat nyert.

Az Istennek és az emberek szolgálatára való elkötelezettség szimbóluma és modellje Mária, a mi Urunk édesanyja volt. Az oktatási törekvéseiben és a nővérek lelki formálásában nem pusztán a tudás és a képességek érdekelték, hanem az egész ember harmonikus növekedése a jézusi lelkületben.

Merte élete munkáját kockára tenni a veszélyben lévő értékekért és amit véghezvitt, az mind a mai napig fennáll.

Gerhardinger Terézia Anya

1.C. A. v. Reisach érsek

(Zene) Carl August von Reisach, München érseke felháborodott: „Róma sohasem fogja jóváhagyni egy nő egyszemélyes kormányzását, aki a saját tetszése szerint nevezheti ki és helyezheti el nővéreit. Ezek a cselekedetek – csakúgy, mint a vizitáció céljából történő utazások - nem illenek egy nőhöz.”

Az érsek elhatározta, hogy az ilyen irányú terveket megghiúsítja. Elindult a csatározás az egyházi vezető és a szerzetesnő között.

Ki ez a nő?

2. Cím:

Terézia Anya SVD Dia és hang

(pill szünet- zene)

Gerhardinger Terézia Anya

„A megújulásnak belülről kell fakadnia.”

SVD- dia és hang

A korszak, melyben Terézia Anya, a Miaszonyunk Iskolanővérek alapítója élt nehéz, viharos korszak volt.

3. Francia katonák

(harsonaszó)

Az 1789-es nagy forradalom végigsöpört Franciaországon és lerombolta a hagyományos rendszert. Később Napóleon egyik területet a másik után foglalta el Európában. Bajorországot, Terézia Anya hazáját, háború dúlta fel. A napóleoni háborúk zűrzavara után egy ateista propaganda befolyásolta a népesség minden rétegét.

Ennek eredményeként az oktatás erőtlenné vált. Ennél fogva a keresztény értékek tükrözése és e kor ateista szellemtől való megtisztítása vált nagy fontosságúvá.

4. Regensburg látképe

1797. június 20-án Willibard Gerhardinger és felesége, Maria Franciska bemutatták gyermeküket a plébánosnak, hogy az megkeresztelje. A Karolina Erzsébet Franciska nevet kapta. A gyermek anyja egy gazdag középosztálybeli családból származott Abensberg városából. Édesapja pedig egy halász családból származott és egy hajó kapitánya volt. Csónakjai és tutajai árut szállítottak föl- és le a Dunán. Az emberek nagyra értékelték a megbízhatóságát és őszinteségét. Szorgalmával és egyenességével a Gerhardinger családnak jó anyagi körülményeket teremtett.

5. A kis Karolina

(zene)A kis Karolinát nem kényeztették el. Már egészen korán megtanult segíteni az otthoni munkákban, mivel az édesanyja az apja vállalkozásában dolgozott – a munkásokról gondoskodott.

A pontosság és engedelmesség természetes volt Karolina számára. Gerhardinger asszony szavain és példamutató életén keresztül lánya bevezetést nyert a keresztény élet alapvető viselkedésmintáiba. Karolinának korán megengedték, hogy látogassa a Szegények Házát s lakóinak a maga által félretett adományokat vigye.

6. Iskola Stadthofban

Jómódú szülők gyermekeként a Notre Dame nővérek közeli iskolájába járt Stadtamhofban, Regensburg külvárosában. Karolina tehetséges volt. Könnyen tanult s a házi feladat elkészítésében más gyermekeknek is segített. De szeretett játszani is. Ott szeretett lenni, ahol pezsgett az élet és azokat a játékokat szerette igazán, amelyekben használhatta a fantáziáját. A Notre Dame nővérek megtanították az összes alap tantárgyat a lányoknak és bevezették őket a háztartási tudományokba is. De mindenképp azt a mély meggyőződést adták nekik át, hogy a hit elengedhetetlenül fontos. Arra tanították tanítványaikat, hogy szeressék az Istent és szeressék az embert.

7. Az égő Regensburg

1809-ben Regensburg a háború színtere lett. Napóleon serege megtámadta a várost. Karolina az édesapjával nézte az égő épületeket. A háború és annak pusztítása borzalmas élmény volt számára. Az 1809-es államosítás alatt a Notre Dame nővérek rendháza zárva volt és a nővéreket arra kényszerítették, hogy hagyják el az iskolát és a rendházat.

8. Wittmann és a gyermekek

George Michael Wittmann, a regensburgi székesegyház rektorát, különösen lesújtotta ez a veszteség. A rendház iskolájában ő segített a hittan oktatásában. Növekvő aggodalommal szemlélte, hogy a felvilágosodás anyagiassága hogyan teszi tönkre le az emberek hitét és rombolja szét az egyház életét. Wittmann elhatározta, hogy újra megnyitja a Notre Dame iskolát Stadtamhofban, s volt diákok veszik majd át a tanítást.

9. A fiatal tanárnő és az édesanyja

Terveiben ezen volt diákok egyike Gerhardinger Karolina szerepelt. De vajon Karolina valóban tanár akart lenni? Először semmi hajlandóságot nem érzett a tanári hivatáshoz. Igaz, Wittmann atya terve nemes terv volt, eltelt egy kis idő, mire Karolina szívével követni tudta azt.

10. Az imádkozó Wittmann

Wittmann erős hite, aszketikus élete és őszinte elszántsága nagy benyomást gyakorolt Karolinára. Az ő befolyására végül Karolina úgy határozott, hogy teljesen Isten szolgálatára és a gyerekek tanítására szenteli magát. Amikor elmondta döntését a lekipásztornak, az felörvendett... „Éveken át imádkoztam ezért Istenhez”

11. Terézia Anya asztala, Bibliája és keresztye

Wittmann vezetése alatt Karolina két másik fiatal tanárnővel együtt elhatározta, hogy felvállalják a közösségi életet. Wittmann alaposan próbára tette szándékaik

komolyságát. Hivatásuk céljának ezt javasolta: „Jézus Krisztus tanítása szerint, légy a gyermekeid szolgája!”

12. A Szent Mang templom belseje

(zene) Wittmann példáját követve, Karolina is sok időt töltött éjszaka a plébániatemplomban elmélyedve az imában. Egy új életstílust tett magáévá: tisztaságot fogadott, szegény életet, csöndet és az idő lelkiismeretes felhasználását. Karolina mindig élete magas célkitűzésének megvalósítására törekedett - Isten- és ember szeretetére. 1822-ben ezt írta: „A szeretet mindent örömmel ad, és minden nap megújítja ajándékát.”

13. Krisztus a kereszten

(zene) „Krisztus szeretete átölelte a kereszten a keserű halált. Akkor nekem miért kellene a kényelem és tisztelet után vágyakoznom?” Ettől kezdve Karolina, aki korábban gyönyörű ruhákhoz szokott, egyszerű fekete ruhát viselt, fehér sállal. Keményen böjtölt és aszketikus életet élt. S ahogy ezt gondolhatjuk, ezzel ellenállást és gúnyolódást váltott ki társaiból. Sokan különcnek tartották. De a tanítványai szerették. Türelme és szakértelme segítségével nagyon nagy hatással volt a diákjaira.

14. Karolina notesze

A stadthofói iskola kiváló oktatásáról volt híres, mert tanterve kiemelkedően jó volt. Wittmann mély meglepéssel szemlélte az iskola fejlődését. Teljesen meg volt győződve arról, hogy „Elkötelezett anyák szükségesek, ha azt akarjuk, hogy a jövő nemzedéke jobb legyen. Az emberek jövőbeli gyökeres megújulása csak akkor következik be, ha belső meggyőződésük erős keresztény lelkületben gyökerezik.

15. I. Lajos bajor király portréja

(zene) Bajorországi I. Lajost a kereszténységhez való lelkes elköteleződésre Michael Sailer vezette, aki később Regensburg püspöke lett. Lajos belátta, hogy a királyság legmegbízhatóbb támasza a vallás és az egyház lehet. Ezért hajlandó volt a lányok oktatását egy szerzetesrendre bízni.

16. Sailer püspök és Wittmann

Ebben a kérdésben Lajos király elfogadta Sailer püspök tanácsait, akitől barátja, Wittmann értesült a király terveiről. Úgy gondolta, elérkezett az ideje Stadthofban egy új szerzetesrend alapításának, mely összhangban a kor változó igényeivel és lányok oktatásának szenteli magát.

17. Anya és gyermeke

(rajz)

Számára fontos volt, hogy az új rend tanárai a köznépből származzanak, hasonló életvitelük legyen és saját igaz keresztény lelkületükkel befolyásolják diákjaikat. A tanárok kis falvakban dolgozzanak, hogy a vidéki emberek között erősítsék a kereszténységet. 1829-ben, amikor Karolina meghallotta I. Lajos tervét, kérte a királyt, hogy újra nyissa meg a Miasszonyunk zárdát Stadthofban.

18. Karolina kézírása

Kérvényükben a fiatal tanárok megígérték, hogy folytatják a munkát, valamint az elemi- és ipari iskolát szakmunkásképzővel bővítik ki szegény lányok számára. A középosztálybeli szülők lányai számára bentlakásos középiskolát alakítanak ki, valamint létrehoznak egy árvaházat is. A királyi vezetés ezeket a terveket bátornak és megvalósíthatónak tartotta.

19. Elemi iskolák...

De aztán villámcsapásként jött a hír Stadthofból, hogy a lakosság tiltakozik a tervek ellen. Nyilvánvalóan az anyagi terhektől riadtak meg. A fiatal tanárok kérvényét nem fogadták el. Karolina társai elvesztették minden bátorságukat és elhagyták őt. De Karolina nem adta fel. Kitartása és imái jutalmat nyertek, amikor két új társ csatlakozott hozzá.

20. Job Sebestyén Ferenc atya

Jób Sebestyén Ferenc atya személyében a kis közösség egy energikus segítőre és támogatóra talált. Jób Wittmann barátja és az osztrák császárné gyóntatója volt. Nagyon fellelkesült Wittmann terveitől és támogatta Karolina törekvéseit. Bajorországi szülővárosát, Neunburgot, akarta megtenni az új rend székhelyül.

21. Neunburg vorm Wald látképe

Először a város lakossága visszautasította a tervet. De miután Wittmann maga folyamodott hozzájuk, beleegyeztek a tervezett rendház építésébe. Jób nagy örömmel írta Karolinának: „Menjünk dolgozni bátran és nagy lendülettel! Mindent Istenbe vetett erős bizalommal építsetek és kezdjétek el. Ha netalán akadályokba ütköztök, annál jobb. Ezek megbízható jelei annak, hogy a munka Istentől van.”

22. Wittmann püspök a halálos ágyán

1833 márciusában Michael Wittmann, Regensburg újonnan kinevezett püspöke a halálos ágyán feküdt. Kívánsága szerint Karolina Bécsbe utazott Jób Sebestyén Ferenchez, hogy megvitassa vele terveit. Még úton volt, amikor Wittmann meghalt.

23. A hajdani ferences rendház

Neunburg városa a nővérek kis közösségének adományozta a hajdani ferences rendház templomát és egy kertnyi földterületet. Karolina és társai megint elkezdtek reménykedni.

(a zene befejeződik)

24. Job atya a halálos ágyán

1834 februárjában váratlanul Job Sebestyén Ferenc atya is elhunyt. Az alaptőkét, melyet a rendház építésére jelölt ki, megvonták. A bizonytalanságra való tekintettel Neunburg lakossága úgy döntött, leállítják a tervet. „Az a másfél apáca visszamehet oda, ahonnan jött”. De a nővérek maradtak.

25. A császári kastély, Bécs

Karolina ismét Bécsbe utazott, hogy felvegye a Job által megígért pénzádományt. De akadályokba ütközött, mert Bajorországban a rendalapításhoz szükséges engedély még függőben volt. I. Lajos nővérenek, Ausztria császárnéjának segítségével Karolina személyesen a királynál adta be kérvényt.

Még annak az évnek márciusában, 1834-ben, megkapta a szükséges dokumentumot. Az új kongregáció megmenekült.

26. Schwabl püspök

Még ugyanabban a hónapban Schwabl Xavér Ferenc, Regensburg új püspöke egyházilag elismerte a „Miasszonyunk Iskolanővérek Közösségét.” Neunburgban. Az új közösség szabályzatául a Notre Dame nővérek volt szabályzatát hagyta jóvá a püspök, megtoldva Job Sebestyén Ferenc atya „A Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek konstitúciójának lelkisége” című tanulmányával. Schwabl püspök Karolinát nevezte ki az első előjárónak.

27. A fogadalom

Regensburgban, a Szent **Gall** kápolnában a segédpüspök jelenlétében Karolina fogadalmat tett:

„Én, Jézusról nevezett Terézia nővér fogadom és ígérem a Mindenható Istennek, Máriának, az ő áldott édesanyjának, Szent Ágoston atyánknak az összes szenteknek, és neked tisztelendő atyám, hogy megtartom a Szegény Iskolanővérek szabályzatát úgy, ahogy azt a tisztelendő Püspök Atya jóváhagyta; azt is fogadom, hogy engedelmisségben, szegénységben és tisztaságban élek és magamat fiatal nők és lányok nevelésének szenteltem.”

28. Terézia Anya fa szobra.

Karolina a „Jézusról nevezett Terézia” nevet kapta, és az új rend elöljárójaként, „Terézia anyának” szólították. Időközben a neunburgi közösség tíz tagjának állandó jövedelme csak 80 holland forint volt, mely kevesebb, mint a fele volt annak az összegnek, melyre egy nővér egy éves eltartására szükség volt. 1836-ban Terézia anyja így írt a Neunburgban lévő kis zárdában zajló életről:

29. Agyagedény

„A szegénységünk oly méreteket ölt, hogy napról napra az isteni irgalmasságban bízunk. Úgy élünk, mint a levegő madarai és a rét virágai. Istennek legyen hála, ez idáig nem engedte, hogy éhezünk. Az Úr szorongató szegénységben építette és terjesztette ki egyházát. Így lesz felépítve a mi szegény kis rendházunk is.” A bizalma jutalmat nyert. Mindig a legnagyobb szükségben jött a segítség. Néha a csodával határos módon.

30. Bizonyítvány

(zene) Az elhagyatott iskola Neunburgban minta intézmény lett. A nővéreket különösen a lányok jellembeli fejlődése és a vallásos meggyőződésből fakadó belső növekedése érdekelte. Egyre több lány kérte felvételét a nővérek közösségébe. 59 jelölt vette át a szerzetesi ruhát Terézia anyja saját kezéből azok alatt a korai évek alatt Neunburgban.

31. Matthias Siegert atya

Schwabl regensburgi püspök Siegert Mátyás atyát jelölte ki a közösség lelki vezetőjének, aki Wittman püspök régi tanítványa volt. Siegert majdnem 46 évig állt Terézia Anya és kongregációja mellett, mint lelki vezető. Türelmesen osztozott minden nehézségben, mellyel az alakulás éveiben találkoztak. Nehézségekben sosem szűkölködtek. Terézia anyát meg nem érdemelt vádakkal illették: „Rendkívül szigorú. Diktátor! Különc. Szenvedélyes építkező.”

32. Az első missziók Bajorországban

Mindazonáltal 1834-től kezdődően, számos bajor városban, mint Schwarzhofen, Hohenthann, Amberg és München egyre inkább megjelent az az igény, hogy a kongregáció missziókat hozzon létre ezekben a városokban is. Job atya szenvedélyesen szónokolt amellett, hogy alapítsanak kisebb missziókat is bajor vidéki területeken, de azt is hangsúlyozta, hogy az ő felelősségük, hogy kongregációjuk egységes maradjon.

33. "Geist der Verfassung" - A Szervezet Lelke

„Nem kell egyedül boldogulnod, vagy mindenkitől távol csak magadért dolgoznod. Ehelyett egy olyan szervezetet kellene létrehozni, amelyben mindenkit ugyanazon elhivatottság vezérel, és egyesített erővel dolgozik ugyanazon célokért hasonló eszközök segítségével. Ezt a szervezetet egy központi kormányzat irányítása alá kellene rendelni. Hiszen az egység és az egymás közötti szoros kapcsolat nem csak az egyéni tökéletesedést, hanem az iskolán belüli hatékonyabb munkát is szolgálja.”

34. Fiatal olvasó nő

Ahhoz, hogy elérjék ezt a célkitűzést, Wittmann már elkészítette egy anyaház létrehozásának tervezetét, amely a kiképzést és a nővérek vezetését szolgálná. Ez lenne a lelki központja az egész kongregációnak. Az iskolanővérek nagyszámú missziójának megjelenésével Bajorországban a keresztény oktatás sikeresen hatástalanította a felvilágosodás korának negatív következményeit.

35. Diderot

(zene) A felvilágosodás célja az volt, hogy az embernek felelősnek és függetlennek kell lennie az elme, a józan ész megfelelő alkalmazásával. Ám ezen mozgalom számos támogatója messze túlment ezen a célkitűzésen, és egyházellenessé vált, hozzájárulva ahhoz, hogy a hit és az erkölcsös élet szétvált egymástól.

36. Egy szegény család

Terézia anyja szeretne volna megvalósítani azt, hogy a tanulás elérhető legyen az átlagembernek is a kongregáció segítségével. Meg volt arról győződve, hogy mindenkinek joga van a tanuláshoz, nemcsak a vagyonosoknak, a nemeseknek és a gazdag városi polgárságnak. Véleménye szerint minden gyermeknek meg kellene kapnia az alapvető oktatást. Törekvése összhangban volt I. Lajos király terveivel, aki javítani szeretne volna népének életkörülményeit és oktatását. A nővérek sikeresen össze tudták kapcsolni saját a felvilágosodás hirdette egyéni függetlenség és felelősségvállalás eszméjét a keresztény szellemben folytatott oktatással.

„A megújulásnak belülről kell fakadnia.”

37. München látképe - (19. század)

A tanárok megfelelő oktatása csak egy nagyobb városban valósulhatott meg, ahol több lehetőség volt az elméleti tudás gyakorlati megvalósítására. Terézia anyja bejárta Bajorországot, hogy megfelelő helyszínt találjon a központi anyaintézmény számára. A későbbiekben megkérték, hogy írja le elképzeléseit és ötleteit. Világos eszméi meggyőzték a helybeli hatóságokat és a királyt is, aki a következőket írta elismerően: „Ez a nő tudja, hogy mit akar, és céljait alaposan átgondolta.” Így a király utasította hivatalnokait, hogy keressenek egy megfelelő épületet Münchenben.

38. A Szent Klára kolostor Münchenben

(éneklés) Terézia anyja rendelkezésére bocsátották a Szent Klára Zárda régi épületét, amelyet teljesen fel kellett újítani és kibővíteni. A munkálatokért teljes mértékben Terézia anyát tették meg felelőssé.

39. Az Anger-i Madonna

A felújítás közben Terézia anyát nagy öröm érte, ugyanis a zárda sekrestyéjében egy régen elfeledett, 14. századi csodatévő szobrot találtak, az angeri Madonnát. 1843 októberében az Anger kolostor megnyitása új kezdetet jelentett a nővérek életében.

40. A felújított és kibővített Szent Klára Zárda

(zene)Az új anyaintézmény példa nélküli létesítménnyé vált. Mind a világi, mind az egyházi vezetők elismeréssel szóltak a nővérek munkájáról. Michael Wittmann elképzelései megvalósultak. A nővérek által fenntartott iskolák és intézmények értékes központjaivá váltak a keresztény oktatásnak. Ebből az intézményből hívő anyák és a kongregáció szerzetestagjai kerültek ki. Hívő nők új generációja jelent meg ennek az intézménynek köszönhetően. 10 évvel az anyaintézmény létrehozása után a nővérek már 52 missziót vezettek csak Bajorországban.

41. Létesítmények Európában

Új házak alakultak Németország és Európa különböző részein - 1850-ben Vesztfáliában, 1851-ben Sziléziában és Csehországban, 1853-ban Ausztriában, 1856-ban Badenben, 1858-ban Magyarországon, 1864-ben pedig Angliában.

Előrelátásának és rugalmasságának köszönhetően, Terézia anyja nem tétovázott nővéreket küldeni olyan messzire sem, mint Amerika, ahol igen nagy szükség volt jelenlétükre.

42. Német emigránsok (19. század)

A 19. század közepén nagyon sok német vándorolt ki Amerikába, ahol viszont hiányt szenvedtek a megfelelőlelkipásztori gondoskodásban. Ugyanis Észak-Amerika ekkoriban a protestáns szekták fő kialakulási és működési területe volt.

A közoktatásból teljesen kitiltották a vallásos nevelést. A katolikus bevándorlók az anyaországhoz fordultak segítségért. 1845-ben Frederick von Held a Redemptorista rend elöljárója azzal a kéréssel fordult a bajor uralkodóhoz, hogy küldjön iskolanővéreket egy amerikai misszió létrehozására. Ő pedig Terézia anyához fordult, aki 5 nővért küldött Amerikába, hogy ott is hozzanak létre egy anyaházat. Elegendő számú önkéntes nővér jelentkezett.

43. Terézia anya fa utazóládája

(zene) Terézia anya, aki ekkor 50 éves volt, összecsomagolta fa utazóládáját és csatlakozott az Amerikába tartó nővérekhez. Osztolni akart velük rájuk váró nehézségekben.

44. Vitorlánhajó az Atlanti-óceánon

A hajóút alatt szörnyű tengeri betegségben szenvedett. 1848 júliusában, amikor végül New York-ba érkezett a következőket írta München-be:

„Éreztem Isten szeretetét még a vihar közben is, amely éjjel-nappal tombolt... Teljesen kimerültem mire kiértünk a nyílt tengerre... Az a kis erőm, ami maradt felőrlődött abban a betegségben, ami 2 hétig kínozta a hajón. 10 évvel idősebbnek látszom. Ez a nyavalyás masina már nem sokat ér.”

45. Átkelés a prérin

(zene) Terézia anya és a nővérek egyszerű szekéren, még járatlan utakon mentek. Pennsylvania-ban, a Szent Mária nevű német telepen, ahol csak néhány fakunyhót és egy ideiglenes templomot találtak, leltek otthonra. Pittsburgh püspöke nem fogadta őket kitörő örömmel, ugyanis félt az ír és a német nővérek közötti esetleges nézeteltérésektől. Éppen ezért nem tartotta szükségesnek egy német iskola létrehozását. Más püspökök sem fogadták be egyházmegyéjükbe a nővéreket. Ennek ellenére Terézia anya nem adta fel:

„Annyi szomorúságot és megaláztatást kellett elviselnünk, hogy abban bízom, valami nagyszerűnek kell következnie.”

46. John Nepomuk Neumann

John Nepomuk Neumann, a redemptoristák rendfőnöke segítette ki Terézia anyát a nagy szükségben. A Baltimore-i érsekhez fordult, hogy segítsen abban, hogy a nővérek megvásárolhassák a redemptoristák rendházát a városban. Ehhez I.Lajos király nyújtotta az anyagi támogatást, és így létrejött az anyaház.

47. Iskolásgyermekek (19. század)

Kezdetben a kongregáció Észak-Amerikában nagyon nagy szegénységben és szükségben élt, mint korábban Bajorországban. Először csak 2 nővér és Terézia anya intézte a 3 német iskola ügyeit, úgy, hogy mindegyik a város különböző pontján helyezkedett el. A nővérek magas oktatási színvonala hamarosan közismert lett. Egyik püspök a másik után adta fel kezdeti negatív hozzáállását és engedélyezte újabb iskolák megnyitását vagy a meglévők átvételét a nővérek által.

48. Az első alapítások Észak-Amerikában

(zene) Terézia anyja hamarosan további nővéreket hívatott Európából és missziókat hozott létre Pittsburgh-ben, Detroit-ban, Milwaukee-ban, Philadelphia-ban és New York-ban. 2600 mérföldet tett meg a legnehezebb körülmények között. Sürgős segítségre volt szüksége.

49. Caroline Fries

(zene) Terézia anyja körültekintően készítette fel a fiatal és tehetséges Caroline Fries nővért jövőbeli vezető szerepére. Terézia anyja bölcsen, bátran és kitartással vezette a többi nővért úttörő munkájukban. Terézia anyja halálának idejére, több mint 1000 nővér és 250 jelölt dolgozott a 126 meglévő amerikai misszióban.

50. Maximilián király

(zene) Mire hazatért Terézia anyja 1848-ban, Németországban megváltozott politikai körülmények várták. I. Lajos király lemondott. Ám fia, Maximilián továbbra is nagy becsben tartotta a kongregációt. 1852-ben arra utasította a helyi hatóságokat, hogy segítsék az iskolanővérek munkáját „amely enyhíthetne az emberek egyre nagyobb elszegényesedésén.” Összhangban más szerzetes közösségekkel, ők alapozták meg azt a keresztény nevelést, amely nagy áldás volt Bajorország általános kulturális fejlődése számára.

51. Terézia anyja és az iskolás lányok

Terézia anyja nagy sikereket ért el, ám sokan rágalommal és kritikával illették. Saját maga meg volt arról győződve, hogy a munkájához, amelyet Isten országáért tesz, ezek a bajok és problémák is hozzátartoznak. Jellemző mondása volt: „Az Isten minden műve a fájdalomban érlelődik meg.” Wittmann és Jób atya elképzelései szerint a nővérek az általános főnöknő vezetése alatt álló központi vezetés alá tartoztak. Így lehetővé vált az, hogy egyszerre megmaradjon az egység és az apostoli cél egyedisége. Ez komoly konfliktushoz vezetett Terézia anyja és Reisach érseke (München) között, amely egyike volt Terézia anyja legkeményebb próbatételeinek.

52. Reisach érsek (portré)

Amikor a helyi főnöknő kinevezés megtörtént, Reisach érsek úgy látta, hogy ellenőrző szerepe az egyre dinamikusabban fejlődő kongregáció felett megkérdőjeleződik, bár korábban kifejezetten jó viszonyt ápolt az iskolanővérekkel. Így egy szigorúan megfogalmazott rendeletben megtiltotta, hogy Terézia anyja bármilyen rendelkezést vagy döntést az ő saját beleegyezése nélkül hozzon. Sőt azt is megtiltotta, hogy Terézia anyja új missziókat alapítson az egyházkerületén belül vagy kívül. Minden nővérnek engedelmesskednie kellett neki vagy komoly egyházi büntetés várt rá.

53. Krisztus a kereszten

(zene) Terézia anyja a lelkiismeretével küzdött. Ha az érseknek engedelmeskedik, akkor a többi alapító szándékával ellentétesen cselekszik. Amikor minden párbeszéd az érsekkel hiábavalónak bizonyult, közvetlenül Rómához fordult segítségért.

„Ha csak magamról lenne szó, sosem fordulnék önhöz. Azonban, ilyen körülmények között, nincs más választásom, csak, hogy az ön segítségét kérjem.”

54. Terézia anyja íróasztala

Terézia anyja az ún. Szent Szabályzat rövid kivonatát küldte el Rómába a pápához, amiben azt fogalmazta meg, hogy a nővérek által végzett apostoli munka a kongregáció vezetőjének irányítása alá tartozik. Reisach érsekének tervezete viszont minden iskolát és zárdát papi ellenőrzés alá vont volna a mindenkori egyházkerületi püspökök irányításával.

55. IX. Pius pápa

Róma végül Terézia nővérnek adott igazat. 1854 januárjában került kiadásra a 'Jóváhagyás Dekrétuma', amiben a pápa nyomatékosan kijelentette: „Ez a szerzetes társulat az általános főnöknő irányítása alá tartozik.” IX. Pius pápa 1865 augusztusában tette véglegessé ezt a rendeletet. Terézia anyja azt érte el, amit eddig csak a férfi rendek. Csak 1900-ban került be a Kánonjogba, hogy a női kongregációkban egy nő is betöltheti a központi vezető szerepet, mint általános főnöknő.

56. Bismarck

Hosszú éveken át tartó fejlődés és terjeszkedés után egy új ellenfél fenyegette Terézia anyja eddigi munkáját. A német kancellár, Otto von Bismarck vette át a vezetést az ún. „Kulturkampf”-ban, vagyis a katolikus egyházzal folytatott kulturális vitában. 1872-ben a poroszok elkezdték feloszlatni mindazon intézményeket, amelyek vallási tevékenységgel foglalkoztak, kivételt képeztek ez alól a kórházak. Számos tartomány, így Baden és Württemberg is követte a porosz példáját.

57. Vesztfália, Posen

Egyik egyházi iskolát zárták be a másik után. Az iskolanővéreket közellenségnek tekintették mindenütt az országban. Ám Terézia anyja biztosította nővéreit az alábbiakról: „Hála a jó Istennek, hogy minket, nővéreket nem azért akarnak elűzni ebből az országból, mert valamit rosszat tettünk, hanem, mert Jézus Krisztus szolgálóleányai vagyunk. Minden gyalázkodás ellenére az Úr segít nekünk abban, hogy hitünket megőrizve elviseljük ezt, a végsőig az őt szolgálva.”

58. Terézia anya arcképe (rajzolat)

A sok munka, küzdelem és aggodás teljesen kimerítette Terézia anyát. Bár már 70 éven felül volt, de még nem gondolt arra, hogy visszavonuljon.

„Nem kell, hogy hosszú életem legyen, hanem az a legfontosabb, hogy a kongregáció érdekében teljesítsem feladatomat.”

Megérezve azt, hogy nemsokára meg fog halni, írt egy búcsúlevelet a nővértársainak. Ebben a levélben megköszönte nekik a szeretetüket és a felőlük áradó bizalmat, ám figyelmeztette is őket:

„Drága nővértársaim, használjátok fel jól földi életeteket. Működjete együtt Isten kegyelmével. Testetek és lelketek minden erejével őt szolgáljátok.”

1879. május 9-én Terézia anya meghalt. Utolsó imájában is a közösséget említette: „Oh, Istenem, imádkozom a nővérekért.”

59. Terézia anya sírja

(Zene) Az Anger-i zárdában a Szent Jakab templomban található ma a sírja. Ezt az épületet a 2. világháború után építették újjá. A szertartást vezető pap a temetésén a következőket mondta: „Ez az asszony minden nővértársát arra buzdította, hogy jó példával járjon elől, de erre ő maga volt az élő példa.”

De honnan volt ennek a kivételes asszonynak ekkora ereje?

60. Terézia anya portréja (rajzolat)

Terézia anyát egész életében a szüleitől örökölt adottságok segítették munkája elvégzésében. Édesapjától a realitásérzékét, a bátorságát és az eltökéltségét örökölte, míg édesanyjától a kedvességét, a segítőkészségét és mindennek felett a mély és egyedülálló vallásosságát. Isten országáért végzett munkájának egész életében Jób atya átélmelkedett szavai jelentettek vezérlőelvet.

61. Tanuló nővérek

„A saját egyéni fejlődésed sohasem választható külön a küldetéstől. Az a lelkierő, amelyet nyersz vagy elveszítesz saját magadban, azt az iskolás lányok számára nyered vagy veszíted el.” A fiatal Gerhardinger Karolina magabiztossága élete során fejlődött, megértve saját emberi mivoltának korlátait és egyben Isten akaratának való teljes átadottságot.

62. Szűz Mária és a gyermek Jézus

Mária, Jézus anyja volt számára a követendő példa számára, ahogyan Istent és az embereket szolgálta. Azt szerette volna, ha minden nővér „Mária Istennek adott leánya lenne” hogy szolgáljon, és ne parancsoljon, illetve ott legyen mellette nemcsak a jászolnál, hanem a kereszt alatt is.”

Minden nővér, úgy, mint Mária a mennyei lét felé vezette mindazokhoz, akik reá voltak bízva. Éppen ezért nevelési gyakorlatában a nővérek képzésében Terézia anya nem csupán a tudás és a különböző képességek, megszerzését tartotta fontosnak, hanem a „belső megújulást” is, az egész személy harmonikus fejlődését Jézus lelkében.

63. Terézia anya imazsámolya

(dal) Terézia anya nagyon gyakran imádkozott. Imádsága nem volt más, mint egy „hívó tekintet Isten felé”, egy „szeretettel teli felajánlás az Úrnak.” Amikor beszélt illetve írt az Úrról, nagyon gyakran használta azokat a szavakat, mint „boldogság” vagy „megváltás” és került az olyanokat, mint „aszketizmus”. Egész élete az Isten jóságába vetett bizalomról szólt. Határozottan meg volt arról győződve, hogy a szeretet és tenni akarás csak akkor ér célt, ha az a hitben gyökeredzik. Még abban az esetben is, ha az ember szomorúsággal vagy halállal találkozik, meglelheti belső békéjét, harmóniáját és örömeit.

64. Terézia anya

Terézia anya alábbi szavai híven tükrözik a hitről vallott nézetét:

„Csak az Úrban bízz! Ő sohasem engedi, hogy csalatkozz. Hit nélkül eluralkodna rajtunk a kétségbeesés...”

„Ő sem utasított vissza engem, amikor kéréssel fordultam hozzá, hogy előmozdítsam szent művét.”

65. Mária a kereszt alatt

Az ő életében is voltak olyan időszakok, amelyeket a reményvesztettség és kétségbeesés jellemezett. Gyóntatója szerint: „Számталanszor láttam megtörten egy fáradtságos és gyötrelmes nap után.”

66. Tájkép hegyekkel

Ám minden egyes fáradtságos nap után ismét békés és nyugodt volt, megerősödve hitében mintha mindig is így lett volna. Olyan volt, mint egy nyugodt, békés táj, amelyen nem sokkal előtte vonult át egy nagy vihar. Soha nem hátrált meg, sohasem félt-csak megerősödött Istenbe vetett hitében és reményében.

67. SSND-Egy kápolna München-ben

Habár a kongregáció igen nagy előrehaladást és fejlődést élt át, ő ugyanolyan alázatos maradt, mint előtte. Visszatekintve élete munkájára, a következőket mondta: „Mind a mai napig, saját szemünkkel láthatjuk azt, hogyan használta az Úr mennyei erejét ahhoz, hogy megvalósíthassa szent munkáját. Egyedül sohasem tudtam volna mindezt véghezvinni.”

Gerhardinger

68. Meghívás és küldetés: 100 évvel Terézia anya után

(zene) 100 évvel Terézia anya halála után, a rend 9000 nővérrel a világ 31 országában működik, Európában, Észak- és Dél-Amerikában, Ázsiában valamint Afrikában.

69. Iskolanővérek munka közben

(zene) A Miasszonyunk nővérek folytatják alapítójuk munkáját. „Folytatva Terézia anya munkáját, mi, mint kongregáció, azt választottuk, hogy szeretetünket a neveléssel fejezzük ki a lehető legszélesebb értelemben. Célunk az, hogy az nevelés során minden egyén a benne rejlő képességeket kihasználva fejlődjön, de ez csak akkor valósulhat meg, ha tisztában vannak társadalmi felelősségükkel és megosztják a bennük rejlő ajándékokat másokkal is.”

70. Két diák egy nővérrel

„Különös felelősségünk a nevelésben az, hogy a ránk bízottakat ráébredszük az Evangélium lelkületése, valamint személyiségüket, ítélőképességüket és lelkiismeretüket formálva, olyan hívő, keresztény emberekké alakuljanak, hogy egy békés és igazságos világot legyenek képesek létrehozni.”

71. Terézia anya (zene befejeződik)

Vége

Kulcsszavak

1. A történelmi háttér

- A francia forradalom
- A vallási tevékenységgel foglalkozó rendek feloszlata
- A napóleoni háborúk elpusztítják Bajorországot

2. Gerhardinger Terézia gyermekkora

- Édesapja: megbízható és becsületes hajóskapitány a Dunán
- Édesanyja egy módos középosztálybeli családból származik
- 1797. június 20-án megszületik Karolina
- otthon keresztény nevelésben részesül
- Stadtamhofban a Notre Dame iskola tanulója
- 1809. Regensburg felégetése és elpusztítása

3. Az egyházi iskolák államosítása és ennek következményei

- hit- és morális válság
- A stadtamhofi Notre Dame iskola feloszlata
- Az iskolát újra megnyitja Wittmann György Mihály
- A korábbi diákok tanári képzése folytatódik

4. Karolina elhivatottsága

- először nem akar tanári pályára menni
- Wittmann élete például szolgál neki: a mély hit, az aszketikus élet, a teljes szolgálatkészség
- Meghossa döntését, hogy Isten szolgálatába szeretne állni és a gyermekek oktatásával kívánna foglalkozni
- Közösségben él, ahol két fiatal tanár teljesít szolgálatot
- Szüzességi- és szegénységi fogadalom megtétele
- Aszketikus élet
- Egy modell iskola felépítése
- Pedagógiai ismeretek megszerzése

5. Egy intézmény tervezete

- I. Lajos király viszonya az egyházzal és a vallással
- Sailer püspök és Wittmann befolyása a király döntéseire (zárdák, iskolák)
- Egy intézmény megtervezése Stadthof
- Az alapötlet megszületése: Keresztény tanárok végezzék az emberek oktatását, nevelését

6. Karolina ösztönzőereje

-Kérvény a Notre Dame rend és még több iskola

felépítésére/LÉTREHOZÁSÁRA

- A kormányzat hozzájárulása
- A neunburgi lakosok tiltakozása
- Karolina társai meghátrálnak

7. Barátok és támogatók

- Job Ferenc Sebestyén
- Az osztrák császárnő
- Wittmann „öröksége”

8. Az alapítás

- Intézmény Neunburg vorm Waldban
- 1833-Wittmann püspök halála
- Karolina Bécsbe utazik
- egy régi ferences zárdát átvétele Neunburg vorm Waldban
- 1834- Job Ferenc Sebestyén halála
- A neunburgi munkások megakadnak
- Kérvény I. Lajos magyar királyhoz
- 1834-Az állam is engedélyezi az intézmény felépítését

9. A neunburgi intézmény

- A Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek Rendjének megalapítása
- A regensburgi Schwabl püspök hozzájárulása

- A Szabályzat elfogadása
- Gerhardinger Karolina az első vezető
- 1835. november 16-Karolina örökfogadalma
- A fogadalom utáni neve: Jézusról nevezett Mária Terézia
- A rend szegénysége
- A neunburgi iskola felvirágzása
- A hangsúly a belső értékekre kerül
- 59 új jelölt
- Siegert Mátyás hosszú ideig lelki vezető

10. Az első missziók Bajorországban

- Egy központi anyaintézmény tervezete
- sikertelen kutatás
- Az anger-i zárda megszerzése és felújítása
- A 14. századi angeri Madonna megtalálása
- 1843-Az új anyaintézmény felszentelése
- mind a világi és egyházi intézmények beleegyezése
- missziók létrehozása Németországban és Európa más részein

11. A hívás Amerikába

- a német bevándorlók igénye a vallásuk gyakorlására
- 1845-igény arra, hogy a Szegény Iskolanővérek hozzanak létre missziót Amerikában
- Terézia anya útnak indul 5 nővértársával
- nehéz kezdet Amerikában
- végül három engedély megadása német iskolák megalapítására
- mértéktelen szegénység és nyomor, ám gyors siker elérése az új iskolák alapításában
- Fries Karolina nővér irányítja az amerikai intézményt

12. Küzdelem és zaklatás

- rágalmazás és támadás
- „Isten minden munkája a fájdalomban érlelődik meg.”

- a müncheni Reisach érsek vitája Terézia anyával
- Terézia any **lelkiismeretfurdalása**
- keserves segítségkérés Rómától
- A rendi **szabály--kis v. nagy kezdőbetű** megalkotás: apostoli munka kisebb csoportokban, központi adminisztráció (általános vezető, központi kormányzat)
- 1854-pápai dekrétumban kerül elfogadásra a rendi intézmény
- 1865-IX. Pius pápa végleges elismerése
- A **katolikus egyház kis v. nagybetű?** kultúrharca Németországban: „Kulturkampf”
- számos intézmény megszűnése
- A nővéreket közellenségnek bélyegzik

13. Életének utolsó évei

- sok munka, küzdelem és szenvedés
- az egészség hanyatlása
- 1879. május 9.-Terézia any halála
- nyughelye az anger zárdában

14. Személyisége

- pozitív jellemének sajátosságai: realizmus, bátorság, határozottság, szolgálatkészség, életerő
- hit és bizalom, nagylelkűség és segítőkészség
- példaképe: Mária, Jézus anyja
- alázatosság: Terézia any sikerének titka, jellemének alapja

15. Az eredmények

- az intézmény virágzása: 100 év után 9000 nővér, 21 tartományban, a világ 31 országában

TERÉZIA ANYA ÉS KAROLINA ANYA KÉPE

A kép festője: Mullan **ki ő?**

A képen Terézia anyát és Karolina anyát látjuk.

Terézia anya a rendalapító, ő tartja kezében a Szabályt. **mit jelenet? a szabály**

Karolina anya kezében van az eke, mert ő ültette el a Kongregáció magvait az Újvilágban, továbbá, hogy új földet „tört be”, mert új iskolarendszer alapjait vetette meg az Államokban.

A legfeltűnőbb a képen, hogy egyik nővérnek sincs szája, mert bár az alapok, az alapító közös, ám az evangélium hirdetése teljesen egyéni – minden iskolanővér maga formálja meg az Örömhír szavait. A festő szándéka az volt, hogy, valahányszor ránézünk a képre, a szájnélküliség emlékeztessen bennünket arra, hogy a magunk módján, de hirdetnünk kell az evangéliumot.

A háttér színei: a piros, a bátorság, és a Szentlélek erejének is a jelképe.

A zöld hagyományosan a remény, az új növekedés és az új élet szimbóluma.

Az arany Isten dicsőségét jelenti.

A körbefutó virágmotívumok a képen olvasható mondatra utalnak, mely Terézia anya 1856. októberében írt egyik leveléből való idézet: „Isten minden műve lassan és fájdalmak árán halad előbbre, de azután annál biztosabban áll, és annál pompásabban virágzik”

A **virtus et scientia**-----mit jelent, + **ssndnek mit jelent**